

[Hans Kjær.]

Der er grund til at være opmærksom på, at et egentligt lavtlønsproblem er stærkest udbredt blandt kredse af selvstændige erhvervsdrivende i dag. Udbygningen af tryghed og trivsel for den enkelte optager os med rette meget, men der er betydelige kredse blandt selvstændige, som ikke alene ikke får andel i den mere almindelige udbygning af tryghedssystemerne, men som tværtimod må se egen utryghed vokse, også fordi de skal deltage i forpligtelserne over for andres tryghed. Vi kan og bør nok gøre en bedre indsats over for disse følger af strukturudviklingen, men snarere ved socialpolitiske og arbejdsmarkedspolitiske initiativer end ved erhvervspolitiske.

For virksomheder med et begrænset antal beskæftigede bør efter min opfattelse tilstræbes en større spredning af risikoen med hensyn til forpligtelser, de har over for de ansatte, i de forhold, hvor virksomheden ikke er direkte ansvarlig for hændelsesforløbet, og det kan ske ved en spredning af omkostningerne. For dem, der mister erhverv og ofte også den investerede kapital, bør vi udbygge de faciliteter, der kan lette overgangen til anden beskæftigelse ved omskoling og efteruddannelse og om nødvendigt for den mest sårbare aldersklasse øge mulighederne for førtidspensionering.

Men én ting kan vi ikke, eller bør vi ikke forsøge: vi kan ikke generelt garantere hverken små eller store virksomheder deres fortsatte beståen. For erhvervenes egen skyld og for hele samfundets skyld må de opriftskræfter, der alene kan skabes på grundlag af det private initiativ, sikres den størst mulige frihed, alene begrænset af de hensyn til helheden, som det offentlige må afstikke i lovgivningen. Risikomomentet er et integrerende led i en fri konkurrence, og fjerner man risikomomentet, så går både friheden og incitamentet for initiativ tabt. Det er opriftskræfterne i et samfund, der baner vej for den nødvendige, fortsatte økonomiske vækst, som er en helt afgørende forudsætning såvel for den enkeltes levestandard som for, at det offentlige kan løse de meget betydelige opgaver, som vi alle ved at de kommende år byder os at løse.

Med dyb beklagelse må man konstatere, at der ikke er den tilstrækkelige forståelse

for denne sammenhæng mellem erhvervenes formåen og det offentliges formåen. Man støder ofte på udtrykket erhvervsvenlighed i erhvervspolitiske debatter. Jeg mener ikke, at det er venlighed, erhvervene har brug for. Jeg mener, at det, erhvervene har brug for, er erhvervsforståelse, forståelse for de vilkår, erhvervene virker under, forståelse for, at værdierne ikke skabes ud af luften, forståelse for erhvervenes betydning for helheden og ikke mindst forståelse for nødvendigheden af, at der er muligheder for de ekspansive til at opnå tilstrækkeligt overskud til at sikre såvel den nødvendige betaling for risikovillig kapital som til fortsat udbygning.

Efter at begrebet profit er blevet gjort til noget odiøst, er vi godt på vej til en nedvurdering af selve det at drive erhverv med sigte mod overskud. Det er ligesom ikke fint at være kommerciel. Det er en meget farlig udvikling, som bør vendes. Det er efter min opfattelse en nødvendig politisk opgave at arbejde for den nødvendige erhvervsforståelse, men det er ikke en mindre nødvendig opgave for erhvervene selv og erhvervenes organisationer. Vi lever nu i et moderne industrisamfund, der står over for vældige udfordringer, men det er ikke lykkedes at skabe et egentligt industriklima i vort samfund.

Hr. Poul Dam var inde på en kritik af Industrirådet. Jeg skal ikke gå ind i en debat om det, men jeg vil sige, at PR-indsatsen er hverken fra Industrirådet eller fra de andre erhvervsorganisationer efter min mening god nok. Jeg har imidlertid personlige erfaringer for, at enhver organisatorisk indsats begrænses af de tilsluttede medlemmers egen vilje og indsats. Det kan derfor kun glæde, at der inden for industrien selv er kommet en livlig debat i gang om disse forhold, for det er den første forudsætning for øget indsats, og på det område er det nødvendigt, og det haster.

Jeg deler ganske den opfattelse, at der er nøje sammenhæng mellem erhvervenes muligheder for at løse den meget store opgave, det er at sikre den fortsatte økonomiske vækst, og det offentliges indsats. Regeringen har vist megen forståelse for denne sammenhæng. Den meget stramme finans- og pengepolitik er, som alle ved, at gøre en dyd af nødvendigheden, fordi vi nu må sikre